

Kontrola exportu zboží dvojího použití

Mezinárodní kontrolní režimy

24. listopadu 2020

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

Ing. Svatopluk Leitgeb
Licenční správa MPO
oddělení mezinárodních kontrolních režimů

Mezinárodní kontrolní režimy

- ➔ Smlouva o nešíření jaderných zbraní
(*Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons - NPT*)
- ➔ Zanggerův výbor
- ➔ Skupina jaderných dodavatelů
- ➔ Wassenaarské ujednání
- ➔ Režim kontroly raketových technologií
Haagský kodex nešíření balistických raket
- ➔ Australská skupina
Úmluva o zákazu chemických zbraní

Česká republika je členem všech režimů

<http://www.un.org/disarmament/WMD/Nuclear/NPTtext.shtml>

<http://disarmament.un.org/treaties/t/npt/text>

Zanggerův výbor

Zangger Committee - ZC

- ➔ ustaven jako nesmluvní ujednání v 70. letech v souladu se Smlouvou o nešíření jaderných zbraní (*Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons - NPT*)
- ➔ definuje zařízení a materiály s ohledem na jejich možné zneužití – tzv. Trigger List (vydáván MAAE jako dokument INFCIRC 209)
- ➔ existence ZC je celosvětově uznávána - právní základ odvozený od NPT
- ➔ v letech 2006 – 2009 předsedal Pavel Klucký (MZV ČR)

<http://zanggercommittee.org>

Skupina jaderných dodavatelů

Nuclear Suppliers Group - NSG

- ➔ nesmluvní ujednání v roce 1974
- ➔ usiluje o posílení kontroly nešíření jaderných zbraní (zakotvené v NPT)
- ➔ účastnické státy - společné zásady (např. zárukové procedury, zajištění fyzické ochrany, podmínky převodu)
- ➔ 2 seznamy kontrolovaných položek
 - vybrané položky v jaderné oblasti (např. uran, plutonium, zařízení primárního okruhu, těžká voda apod.)
 - položky dvojího použití v jaderné oblasti (např. speciální oceli, hafnium, lithium, uhlíková vlákna, spektrometry, vakuová čerpadla, číslicově řízené obráběcí stroje aj.)

<http://www.nuclearsuppliersgroup.org>

Australská skupina

Australia Group - AG

- ➔ vznikla v roce 1985 z iniciativy Austrálie
- ➔ reakce na porušení Ženevského protokolu z roku 1925 použitím chemických zbraní v íránsko-iráckém konfliktu
- ➔ režim vývozních kontrol u chemikálií, které by mohly být zneužity pro výrobu chemických zbraní
- ➔ v roce 1990 režim rozšířen i na biologické zbraně a na klíčové položky chemických a biologických zařízení a technologií
- <http://www.australiagroup.net/en/index.html>

Úmluva o chemických zbraních/Chemical Weapons Convention

<https://www.opcw.org>

Režim kontroly raketových technologií

Missile Technology Control Regime - MTCR

- ➔ ujednání vzniklo v roce 1987
- ➔ soubor vývozních opatření uplatňovaných s cílem znemožnit šíření raketové technologie a všech zařízení a komponentů, které jsou klíčové pro vývoj a výrobu raketových nosičů zbraní hromadného ničení (ZHN)
- ➔ kontrolní seznam
 - kompletní raketové systémy a podsystémy
 - materiály a zařízení použitelná pro jejich výrobu a provoz, tj. jsou speciální konstrukční materiály, pohonné hmoty, hnací zařízení, přístrojová technika, zkušební zařízení či detektory

<http://www.mtcr.info>

Wassenaarské ujednání

The Wassenaar Arrangement - WA

- ➔ bylo založeno v roce 1995
- ➔ ujednání o vývozních kontrolách konvenčních zbraní a zboží a technologií dvojího užití
- ➔ mezinárodní výměna informací o obecných aspektech mezinárodního obchodu se strategickým zbožím
 - globální trendy obchodu se zbraněmi
 - bezpečnostní situace v určitých regionech
 - podezřelé nákupní aktivity určitého státu
 - podezřelé projekty či firmy v určité zemi

<http://www.wassenaar.org>

Dalších mezinárodních aktivit podporující stávající Mezinárodní kontrolní režimy

- ➔ Haagský kodex chování proti šíření balistických raket – HCOC (The Hague Code of Conduct against Ballistic Missile Proliferation)
- ➔ Bezpečnostní iniciativa nešíření zbraní hromadného ničení - PSI (Proliferation Security Initiative, také Krakovská iniciativa)
- ➔ Globální partnerství proti šíření ZHN - GP (Global Partnership Against the Spread of Weapons and Materials of Mass Destruction)
- ➔ Globální iniciativa pro snižování hrozeb - GTRI (Global Threat Reduction Initiative)
- ➔ Globální iniciativa pro potírání jaderného terorismu - GICNT (Global Initiative to Combat Nuclear Terrorism)

Závěr

Nařízení Rady (ES) č. 428/2009

Příloha I

Seznam zboží dvojího užití

provádí mezinárodně dohodnuté kontroly zboží dvojího užití a zahrnuje položky schválené ve všech režimech

Wassenaarské ujednání,

Režim kontroly raketových technologií,

Skupina jaderných dodavatelů,

Australskou skupina

Úmluva o zákazu chemických zbraní

Děkuji za pozornost

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

Ing. Svatopluk Leitgeb
Licenční správa MPO
oddělení mezinárodních kontrolních režimů